

indtræbe. Naar det endelig er blevet fremhævet som tvivlsomt, hvorvidt Landet vil kunne bære den Emission af Statspapirer, som vilde blive Følgen af en saadan Fortsættelse, kan jeg dog ikke undlade at fremhæve, at det, som for mig staaer som et Særkjende paa, om Landet vil kunne bære en saadan Emission eller ikke, er, om vore Statspapirer, og navnlig da de saakaldte dansk-engliske Papirer, som ere givne i Betaling for den hidtil udførte Jernbanebygning, i Aarenes Løb have viist en saadan nedgaaende Cours, der maatte betragtes som en Følge af, at Tilbudet af dem havde været stærkere, end at de kunde optages af de tilstedeværende Capitaler. Et saadant Phænomen har imidlertid ikke viist sig, og det maa derfor vistnok siges, at Faren ved en fortsat Emission ikke vil være stor. Det er muligt, at Undlæbelsen af en saadan kunde være til Fordeel for Andre, der kunde komme til at lade udgaae liggende Papirer; men dette kan i ethvert Tilfælde ikke være noget for Staten bindende Hensyn. Det kan være et Hensyn for dem, der skulle udgive saadanne Papirer, f. Ex. for det sjællandske Jernbaneselskab, men jeg maa tilstaae, at jeg ikke har nogen videre Interesse for, hvor stor eller liden Extrasordeel dette Selskab har med sig i saa Henseende. Naar blot de Papirer, Staten udgiver, faae en tilstrækkelig Cours, er det mig det Samme, hvorledes de andre staae. Ja, jeg vil slutte hermed, idet jeg anbefaler de saa meget omtalte to Linier i Lovudkastet til en gunstig Modtagelse her i Thinget.

Frederiksen: Det forekommer mig, at den høitæredede Indenrigsminister har fuldkommen Ret, naar han siger, at det, der er Pointet i denne Sag, er det Spørgsmaal: Hvilket Udbytte vilde disse Jernbaner give? Det forekommer mig, at dette i Virkeligheden er det, hvorpaa det kommer an. Det, hvorom der fornuftigviis bør være Tale, er ikke, om vore Finantser i og for sig kunne bære dette, men om det koster os for meget, koster os mere, end det paa forskjellig Maade giver os. Men netop naar den høitæredede Indenrigsminister stiller sig paa dette Standpunkt, forekommer det mig, at han bliver nødsaget til at være

enig med det ærede nyvalgte Medlem for Roskilde (M. Hage) deri, at denne Sag dog nok kunde trænge til hderligere Oplysninger end dem, der her ere givne. Jeg tænker herved ganske vist ikke paa Oplysninger, som klart skulle kunne besvare Spørgsmaalet om Rentabiliteten, men jeg antager, at det dog nok kunde være muligt at fremdrage Momenter, som kunde give gode Bidrag til dette Spørgsmaals Besvarelse, hvilke Bidrag Regjeringen med større Væthed end de enkelte Medlemmer maa kunne tilvejebringe. Hensynet til Rentabiliteten forekommer mig at være det Væsentlige; Spørgsmaalet om, hvorvidt den Nytte, en saadan Jernbane vil gjøre, opveier Omkostninger, falder i mine Dine idetmindste nær sammen med dette, med Rentabiliteten. Der er ogsaa idag talt Adskilligt om de indirecte Fordele, og jeg troer, at man kunde nævne adskillige flere end dem, der pleie at nævnes her, naar man taler om Jernbaneanlæg, men jeg troer paa den anden Side, at man med Væthed kan vise, at disse indirecte Fordele ikke ere Karakteristiske for Jernbaneanlæg alene, men at de findes ogsaa ved enhver anden Capitalanvendelse, kun at man ikke ved den Anvendelse, Capitalerne ellers vilde have, vilde see dem saa tydeligt og let, at man derfor væsentlig kan see bort fra dette, at man ved at besvare Spørgsmaalet om Jernbaners fulde Udbytte, altsaa væsentlig kan see hen paa Spørgsmaalet om deres Rentabilitet, hvorved jeg ganske vist ikke tænker paa Rentabiliteten den Dag idag, idet jeg selvfølgelig skal indrømme det Hensigtsmæssige i at gjøre øieblikkelige Opoffrelser for at opnaae fremtidige Fordele.

Naar jeg saa vender mig til Spørgsmaalet om Rentabilitet, troer jeg ganske vist, det ærede Medlem for Roskilde har været noget for streng mod de jydskke Jernbaner i det Hele. Jeg troer, det ogsaa her i Landet allerede har viist sig i høi Grad, hvorledes man maa lære Befolkningen at bruge Jernbanerne. I Sylland er det maaskee noget vanskeligt allerede at tale om bestemte Erfaringer i saa Henseende, men jeg troer, at dette klart fremgaaer af de Erfaringer, der foreligge for Sjællands Bekommende. Sammentligner man f. Ex. her de første 4 Aar 1857—60 med de senere 4 Aar